

2ο Αγροτικό Συνέδριο Ναυτεμπορικής
Καλλιεργώντας την Ανάπτυξη ή «Αγρανάπαυση»;

Τετάρτη 5 Απριλίου 2017 Divani Caravel Hotel

2ο Αγροτικό Συνέδριο Ναυτεμπορικής

Καλλιεργώντας την Ανάπτυξη ή «Αγρανάπαυση»;

Τετάρτη 5 Απριλίου 2017
Divani Caravel Hotel, Αθήνα

Ομιλία Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας
ΚΩΣΤΑ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ

Αγαπητοί φίλοι,

Επιτρέψτε μου αρχικά να σας συστήσω την Περιφέρειά μας.

Η Στερεά Ελλάδα είναι μία αγροτική Περιφέρεια, με τον πρωτογενή τομέα να παράγει το 8% του Περιφερειακού ΑΕΠ και να απασχολεί το 19% του εργατικού δυναμικού. Συγκεντρώνει το 10% των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της χώρας (70.460), το οποίο είναι ωστόσο μικρού φυσικού και οικονομικού μεγέθους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι το 77% των γεωργικών εκμεταλλεύσεων έχουν τυπική οικονομική απόδοση κάτω των 8000€, που είναι το ελάχιστο μέγεθος που δέχεται ως επιλέξιμο το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης για την ένταξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο επενδυτικό μέτρο. Εάν στα ανωτέρω μεγέθη προστεθεί και το οξύ πρόβλημα του ανθρώπινου δυναμικού, όπως αποτυπώνεται στους δείκτες γήρανσης και μορφωτικού επιπέδου, το πρόβλημα γίνεται τοξικό.

Δεν έχουμε λοιπόν την πολυτέλεια να παρακολουθούμε απλά τις εξελίξεις. Πρέπει όλοι μαζί να συνεργαστούμε, ώστε να υπάρξουν ριζικές αλλαγές. Η αναστροφή της φθίνουσας πορείας της ελληνικής γεωργίας —γιατί φθίνουσα είναι, αν δει κάποιος την αλήθεια των αριθμών— είναι μεγάλη υπόθεση.

Και δεν επιτυγχάνεται ούτε με ευχολόγια, ούτε με επιδοτήσεις που αγγίζουν το 50% του αγροτικού εισοδήματος, ούτε επειδή κατορθώσαμε να μειώσουμε το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου των αγροτικών προϊόντων, την ίδια ώρα που το μείγμα των εξαγωγών – εισαγωγών, ανά προϊόν, παραμένει αναλλοίωτο για πολλά χρόνια.

Τι μπορούμε άραγε να κάνουμε;
Σίγουρα όχι ότι κάναμε μέχρι σήμερα.

Και δεν θεωρώ ότι μας έλειπαν τα χρήματα.

Ας μην ξεχνάμε, ότι οι πρώτοι πόροι που εισέρευσαν στη χώρα από το 1980 ήταν οι πόροι της ΚΑΠ. Ο Έλληνας γεωργός μέχρι και το 2004, που έγινε η διεύρυνση της ΕΕ, εισέπραττε ίσως τις υψηλότερες στρεμματικές ενισχύσεις από τον Πρώτο Πυλώνα της ΚΑΠ. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020 είναι το πέμπτο κατά σειρά Πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από τον Δεύτερο Πυλώνα της ΚΑΠ.

Σίγουρα σήμερα υπάρχουν μεταβολές στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και η πολυπλοκότητα των κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πρόβλημα που επισημαίνεται σχεδόν σε κάθε σύνοδο Υπουργών Γεωργίας.

Αλλά, αυτό δε σημαίνει ότι δεν μπορούμε να αντλήσουμε σημαντικά οφέλη από αυτό. Το να αναζητούμε δικαιολογίες δε βοηθάει, όπως δε βοηθάει και η απουσία πραγματικού και επιστημονικά τεκμηριωμένου διαλόγου για τα ζητήματα της Ελληνικής Γεωργίας. Άλλωστε, έχει γίνει ένα πρώτο σημαντικό βήμα, καθώς έχει αποφασιστεί η εκχώρηση της διαχείρισης τμήματος του νέου Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης στις 13 Περιφέρειες της χώρας και έχει ήδη πραγματοποιηθεί η πρώτη κατανομή.

Ξεκινήσαμε όλοι μαζί με την πρώτη προκήρυξη του Μέτρου των νέων αγροτών. Υποβλήθηκαν 770 αιτήσεις. Όμως, δεν έχει καταστεί δυνατόν να αξιολογηθούν λόγω της μη ύπαρξης του λογισμικού αξιολόγησης και των προβλημάτων που υπάρχουν με το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων. Αυτό βέβαια δεν σχετίζεται μόνο με τη Στερεά Ελλάδα, αλλά με ολόκληρη τη χώρα και για το σύνολο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020.

Σήμερα, απαιτούνται λοιπόν παρεμβάσεις σε πολλά επίπεδα:

Πρώτο επίπεδο είναι η ριζική αναδιάρθρωση των μηχανισμών χάραξης και άσκησης γεωργικής πολιτικής. Με την υφιστάμενη πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων μεταξύ υπηρεσιών και οργανισμών, οδηγούμαστε σε μια πλήρως ανορθολογική κατανομή του προσωπικού, στη διάχυση της ευθύνης και την αδυναμία άσκησης συνεκτικής πολιτικής.

Δεύτερο επίπεδο είναι η οργάνωση των αγροτών. Δεν νομίζω ότι μπορεί να υπάρξει εποικοδομητικός διάλογος και αναζήτηση λύσεων μεταξύ πολιτείας και αγροτών, όσο δεν αναλαμβάνουν οι ίδιοι οι αγρότες την πρωτοβουλία για την δημιουργία ενός φορέα που θα τους εκπροσωπεί.

Τρίτο επίπεδο είναι ο ρόλος του αγρότη στη αλυσίδα αξίας της αγροδιατροφής. Σε όλη την Ευρώπη, εδώ και πάρα πολλά χρόνια, οι Ομάδες Παραγωγών αποτελούν τη βάση της γεωργικής παραγωγής. Δυστυχώς στη έννοια των συνεταιρισμών, με την ευθύνη των κομμάτων, αλλά και της χώρας μας, οι αριθμοί είναι απογοητευτικοί. Ας κάνουν οι αγρότες μας μια σύγκριση του όγκου παραγωγής που συγκεντρώνεται και διατίθεται, μέσω Συνεταιρισμών και ομάδων παραγωγών, στην Δυτική Ευρώπη και στη χώρα μας. Το ότι κατορθώσαμε σαν χώρα να απαξιώσουμε την πολιτείας, δε σημαίνει ότι πρέπει να εγκαταλειφθεί η προσπάθει-η οποία σημειωτέων είναι αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε-για την δημιουργία οικονομικών κλίμακας. Άλλωστε, αυτή είναι και η λογική των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων που επιμένουν πάρα πολύ στα clusters.

Τέταρτο επίπεδο είναι να ξαναδούμε συνολικά τον ρόλο της αυτοδιοίκησης. Επιστρέφοντας τώρα στο σπίτι μας, στη Στερεά Ελλάδα, θα ήθελα να σταθώ στην

ιδιαίτερη φυσιογνωμία της. Επιτρέψτε μου να αναφερθώ επιγραμματικά σε ένα παράδειγμα, αυτό της Κώπαϊδας, η διαχείριση της οποίας εν μία νυκτί πέρασε στα χέρια της Περιφέρειας. Και μιλάω για τις υποχρεώσεις του καταργηθέντα οργανισμού, τα προβλήματα άρδευσης, το ιδιότυπο καθεστώς – για να το πω κομψά-μεταξύ οργανισμού και αγροτών και πολλά άλλα. Σήμερα, διερευνούμε τις δυνατότητες για την χρηματοδότηση ενός ολοκληρωμένου master plan για την Κωπαΐδα, ενώ έχουμε καταφέρει να διαχειριστούμε όλα τα εγγενή προβλήματα, εξασφαλίζοντας τις καλύτερες δυνατές συνθήκες στους αγρότες, οι οποίοι μπορούν απρόσκοπτα να συνεχίσουν να καλλιεργούν, να ποτίζουν, να παράγουν.

Το πέμπτο επίπεδο έχει να κάνει με τις συνέργειες και τις συνεργασίες. Γνωρίζετε βέβαια, πολύ καλά, ότι το ποσοστό των γεωργών που λαμβάνουν κατάρτιση είναι από τα χαμηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ και η χώρα αναγνωρίζει την παντελή απουσία μηχανισμών μεταφοράς γνώσεων και διασύνδεσης της έρευνας με την παραγωγή. Είναι λοιπόν απαραίτητες οι Συνεργασίες με φορείς, ακαδημαϊκά ιδρύματα και ινστιτούτα. Που μπορούν να κατευθύνουν και να προσφέρουν πολύτιμη γνώση τόσο στα στελέχη της διοίκησης όσο και στους αγρότες μας. Εμείς για παράδειγμα, είμαστε σε ένα ανοιχτό διάλογο και αναζητούμε πεδία συνεργασίας με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, με στόχο την δημιουργία διαύλου μεταφοράς γνώσεων από το Πανεπιστήμιο προς τους παραγωγούς.

Το έκτο επίπεδο είναι ότι πρέπει να ποντάρουμε πολλά στην αγροδιατροφή, στα αγροτικά μας προϊόντα που μπορούν επάξια να ανταγωνιστούν σε ποιότητα αντίστοιχα της Ελλάδας και του εξωτερικού, αλλά και σ' αυτά που είναι μοναδικά κι εμείς έχουμε την τύχη να τα παράγουμε. Στο πλαίσιο αυτό, συνδέουμε τη γαστρονομία, με τη φύση, τον πολιτισμό και τον τουρισμό, προσφέροντας ένα ολοκληρωμένο προϊόν στους επισκέπτες μας, καλώντας τους να βιώσουν την απόλυτη εμπειρία της περιήγησης στη Στερεά Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό, ιδρύσαμε, σε συνεργασία με τους δραστήριους και καινοτόμους παραγωγούς της περιοχής μας, την Αγροδιατροφική Σύμπραξη, ενώ συμμετέχουμε σε όλες τις μεγάλες εκθέσεις τροφίμων και ποτών, εντός και εκτός Ελλάδας, δίνοντας την ευκαιρία σε κάθε παραγωγό να προωθήσει τα προϊόντα του.

Κυρίες και κύριοι,

Πρέπει να παραδεχθούμε ότι ο πρωτογενής τομέας της χώρας μας αφέθηκε στην τύχη του από την Πολιτεία τις περασμένες δεκαετίες. Κάθε κυβέρνηση, επιχειρούσε να τον αντιμετωπίσει αποσπασματικά και κατασταλτικά, περισσότερο ως έναν πονοκέφαλο παρά ως έναν μοχλό ανάπτυξης.

Και τώρα, που η οικονομία μας επιζητά από αυτόν τον τομέα στήριξη, δυστυχώς, δεν βρίσκεται στην κατάσταση που θα έπρεπε. ενώ παράλληλα η Πολιτεία έρχεται να ζητήσει επιπλέον φόρους και επιβαρύνσεις, οι οποίες ορθώνουν ένα μεγάλο τοίχο σε όποιον επιχειρεί να επενδύσει σε αυτόν.

Ο δρόμος είναι ανηφορικός, αλλά είμαστε υποχρεωμένοι να τον διαβούμε και θα το κάνουμε, αρκεί να παραδειγματιστούμε όλοι από τις ελλείψεις και τα λάθη του παρελθόντος, με πρώτο το κεντρικό κράτος.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, ως το ανώτατο όργανο χάραξης στρατηγικής, πρέπει να προχωρήσει με σχέδιο και μεθοδικότητα, που θα ξεπερνά τις εναλλαγές κυβερνήσεων- στον επαναπροσδιορισμό της πορείας την οποία έχουμε χάσει προ πολλού. Και στο σχεδιασμό αυτού του χάρτη δεν περισσεύει κανένας — εμπειρα στελέχη του Υπουργείου,

τα λαμπρότερα μυαλά των Ανώτατων Εκπαιδευτικών μας Ιδρυμάτων, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, η οποία είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμη να βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά, και πάνω από όλα οι ίδιοι μας οι παραγωγοί, μέσω των πιο αναγνωρισμένων εκπροσώπων τους ανά κλάδο, οι οποίοι ξέρουν πολύ καλύτερα από ότι εμείς νομίζουμε τον τρόπο για να γυρίσουν οι πιθανότητες υπέρ μας.

Μέχρι τότε, εμείς, σαν Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας μέσα στο πλαίσιο και στα όρια που μας αναλογούν, και καμιά φορά και λίγο έξω από αυτά, οφείλουμε να προσπεράσουμε ή και να παρακάμψουμε το αργοκίνητο κεντρικό κράτος, να σκύψουμε πάνω από τους παραγωγούς μας, να μάθουμε και να γίνουμε ένα με αυτούς και χρησιμοποιώντας με εξυπνάδα όλα τα μέσα που μας παρέχει το οπλοστάσιο μας, να καινοτομήσουμε και να προχωρήσουμε μπροστά τον Πρωτογενή μας τομέα.